

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/3/2025
Identifikačné číslo spisu:	7919204154
Dátum vydania rozhodnutia:	31.03.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:7919204154.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Nory Halmovej a sudkýň JUDr. Aleny Svetlovskej a JUDr. Jany Bajánkovej v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti SLADOVNĽA, a. s., Michalovce, Michalovce, Močarianska 14, IČO: 36 184 187, zastúpenej advokátom JUDr. Jurajom Kusom, Michalovce, Námestie osloboditeľov 10, proti žalovanej Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo financií Slovenskej republiky, Bratislava, Štefanovičova 5, o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, vedenom na Okresnom súde Trebišov pod sp. zn. 17C/43/2019, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 9. marca 2022 č. k. 11Co/29/2021-184, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trebišov (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 13. júla 2021 č. k. 17C/43/2019-141 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala náhrady škody zo zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci podľa zákona č. 514/2003 Z. z. zákon o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“). Žalobkyňa tvrdila, že na základe jej elektronických colných vyhlásení č. 0531110811578 zo dňa 3. apríla 2018, č. 0531110811570 zo dňa 3. apríla 2018 a č. 0531110811542 zo dňa 4. apríla 2018, ktorých obsahom bola automatizovane vyplnená žiadosť o pridelenie colnej kvóty č. 096708, Colný úrad Michalovce, pobočka Colného úradu Čierna nad Tisou (ďalej tiež len „colný úrad“) prepustil do režimu voľného obehu s nulovou sadzbou cla spolu 629,20t nepražného sladu s kódom kombinovanej nomenklatúry 11071099, dovezeného z Ukrajiny. Žalovaná tak podľa žalobkyne urobila preto, že bez riadneho preskúmania existujúceho stavu vychádzala z toho, že colná kvóta na predmetný tovar nebola v tom čase vyčerpaná a nepovažovala sa ani za kritickú. Následne listom zo dňa 6. apríla 2018 colný úrad požiadal žalobkyňu, aby z dôvodu nepridelenia colnej kvóty opravil colné vyhlásenia. V reakcii na to žalobkyňa listom zo dňa 18. apríla 2018 colnému úradu oznámila, že colné vyhlásenia neopraví, nakoľko slad bol dovezený v rámci voľných colných kvót. Dňa

18. mája 2018 colný úrad doručil žalobkyni oznámenie o začatí konania vo veci dodatočného vymerania colného dlhu a v tomto konaní dňa 26. júna 2018 žalobkyni vymeral dovozné clo a DPH v celkovej výške 98 910,24 eura, ktoré žalobkyňa zaplatila. Podľa argumentácie žalobkyne colný úrad riadne nepreskúmal jej žiadosti o využívanie colnej kvóty a následkom toho prepustil tovar do voľného obehu s nulovým clom i napriek tomu, že v tom čase už boli kvóty vyčerpané. Žalobkyňa prezentovala, že ak by bol colný úrad v tomto smere dôsledný, v čase prijatia colných vyhlásení (3.4. a 4.4.2018) by vedel, že colná kvóta už bola vyčerpaná, respektíve kritická. Za tohto stavu by žalobkyňa dovoz nerealizovala, pretože dovozné clo by bolo pre spoločnosť finančne stratové. Nakoľko ale v dôsledku pochybenia colného úradu k dovozu došlo, žalobkyňa tvrdila, že jej v rozsahu zaplateného colného dlhu (98 910,24 eura), vznikla škoda. Súd svoje rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 1 písm. a), § 2 písm. a), § 3 ods. 1, § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. a vecne tým, že sa podrobne venoval nesprávnemu úradnému postupu a odkázal na rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/60/2003 a 4Cdo/24/2004. Na podklade týchto všeobecných úvah súd prvej inštancie vyvodil záver, že k žalobkyni tvrdenému nesprávnemu úradnému postupu colného úradu nedošlo, nakoľko žalobkyňou vytýkanému konaniu/nekonaniu chýba základný zodpovednostný prvok spočívajúci v protiprávnosti. Súd prvej inštancie v tejto spojitosti skonštatoval, že zo strany colného úradu nedošlo k porušeniu žiadnej povinnosti, na plnenie ktorej bol zaviazaný. Naopak, považoval za preukázané, že žalobkyňa nevyužila všetky zákonné možnosti nápravy. Akcentoval, že proti rozhodnutiu Colného úradu Michalovce, pobočka colného úradu Čierna nad Tisou č. 362748/2018 zo dňa 26. júna 2018, ktorým mu bolo dodatočne vymerané dovozné clo v sume 82 425,20 eura podľa článku 77 ods. 1 písm. a) Nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady EÚ č. 952/2013 z 9.10.2013, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Únie a vyrubená daň z pridanej hodnoty v súlade s § 12 a § 21 ods. 1 písm. a) a ods. 2 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov v sume 16 485,04 eur, spolu v sume 98 910,24 eura, žalobkyňa nepodala odvolanie a neiniciovala preskúmanie jeho zákonnosti ani po nadobudnutí právoplatnosti. Za tohto stavu podľa názoru súdu prvej inštancie nemožno konštatovať, že došlo k nesprávnemu úradnému postupu, keď príslušné orgány postupovali v súlade so zákonom - oznámili žalobkyni začatie konania vo veci dodatočného vymerania colného dlhu a vyzvali ju na písomne vyjadrenie a následne pristúpili k vydaniu rozhodnutia. Súd prvej inštancie v tejto spojitosti odmietol argument žalobkyne, že proti rozhodnutiu o vymeraní colného dlhu sa neodvolala, lebo by mala v odvolacom konaní nulovú šancu na úspech a rovnako by nemohla byť úspešná ani v správnom súdnictve pri podaní žaloby o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia. Súd prvej inštancie rozhodol o trovách konania tak, že procesne úspešnej žalovanej priznal nárok na ich plnú náhradu s použitím ust. § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 9. marca 2022 č. k. 11Co/29/2021-184 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žiadnej zo strán nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobkyňa v odvolacom konaní nespochybnila kľúčový úsudok súdu prvej inštancie, že colný úrad sa nedopustil vytýkaného pochybenia, a teda že žalobkyňou tvrdený zodpovednostný titul nie je daný. Už len z tohto dôvodu bolo potrebné považovať záver prvoinštančného súdu o nenaplnení zákonných predpokladov pre vznik zodpovednosti štátu za škodu za správny. Odvolací súd zároveň poznamenáva, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené sporovou stranou, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných stranami sporu. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/2003). Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny s použitím ust. § 387 ods. 1 CSP, a to v napadnutom zamietavom výroku i v závislom výroku o trovách konania, majúcom správny základ v plnom procesnom úspechu žalovanej v spore. Z pohľadu odvolacieho súdu žalobkyňa nie len že nepreukázala, ale ani len zmysluplne nevysvetlila ako colný úrad svojím postupom procedurálne nadväzujúcim na už uskutočnený dovoz, mohol vyplývať na rozhodnutie žalobkyne realizovať/nerealizovať zmýšľaný obchod. Zároveň poukázal na to, že rovnako ako colný úrad, mala prístup k informáciám o stave pridelených a voľných colných kvót tiež žalobkyňa

prostredníctvom internetovej stránky Finančnej správy SR. Pridelenie voľných kvót vždy podlieha väčšiemu či menšiemu riziku, práve na jeho elimináciu slúži informácia o kritickom stave colnej kvóty, ktorá bola žalobkyni rovnako dostupná. Odvolací súd uviedol, že žalobkyňa sa mohla sama presvedčiť o orientačnom charaktere informácie, s ktorou v danom prípade pracoval aj colný úrad. Žalobkyňa príčinu tvrdenej škody ani nevzhliadla v nedostatkoch v informačnom systéme colných kvót a nepoprela tvrdenie žalovanej, že údaj o tom, že k vyčerpaniu colnej kvóty došlo už dňa 28. marca 2018 a bol v informačnom systéme zavedený až 4. apríla 2018 o 15 hod 26 minút. Podľa nazerania odvolacieho súdu povinnosť zaplatiť clo a doplatiť DPH v sume žalovanej náhrady škody, vyplynula zo skutočnosti, že v čase prijatia colných vyhlásení so žiadosťou o využívanie colnej kvóty (čl. 77 ods. 1 písm. a) Nariadenie Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 952/2013), bola kvóta vyčerpaná, pričom následný procesný postup colného úradu už na existenciu takto vzniknutého colného dlhu, nemal vplyv.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie (ďalej aj „dovolateľka“), ktoré odôvodnila ustanoveniami § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Žalobkyňa vyvodzujúc dovolanie z ustanovenia § 420 písm. f) CSP uviedla, že tvrdenie odvolacieho súdu v bode 11. napadnutého rozhodnutia považovala za zmatečné, nepravdivé a v rozpore so skutkovým a právnym stavom veci. Žalovaná prostredníctvom Colného úradu Michalovce sa svojím konaním dopustila nesprávneho úradného postupu tým, že konala v rozpore s článkom 49 ods. 1, 50 ods. 1 a 53 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia (EÚ) 2015/2447 z 24. novembra 2015, tiež v rozpore s článkom 74 ods. 1, ods. 2 Colného kódexu Únie. Colný úrad riadne nepreskúmal žiadosť spoločnosti zo dňa 3. apríla 2018 a 4. apríla 2018 o využívanie colnej kvóty, ktorú spoločnosť podala troma colnými vyhláseniami na prepustenie tovaru do voľného obehu. Spoločnosť podala žiadosť o pridelenie kvóty č. 096708 spolu s troma colnými vyhláseniami 3. apríla 2018 a 4. apríla 2018, keď navrhla prepustiť tovar do režimu voľný obeh s nulovou sadzbou cla. Z oznámenia colného úradu zo 17. mája 2018 je zrejmé, že kvóta č. 096708 bola vyčerpaná ešte 28. marca 2018. O tejto skúsenosti sa mal colný úrad dozvedieť až 4. apríla 2018 o 15 hod. 26 minút, kedy mu malo byť prostredníctvom internetu na serveri oznámené, že uvedená kvóta je vyčerpaná. Z uvedeného je zrejmé, že nesprávneho úradného postupu sa dopustila žalovaná a nie žalobkyňa. Neobstálo ani tvrdenie súdu prvej inštancie, ani odvolacieho súdu, že žalovaná neporušila žiadnu právnu povinnosť, na plnenie ktorej by bol štát zaviazaný. Možno tak ustáliť, že je nelogické a zmatečné tvrdenie odvolacieho súdu v napadnutom rozhodnutí, že nákup tovaru a jeho dovoz časovo predchádzal podaným colným vyhláseniam v dňoch 3. apríla a 4. apríla 2018. Tieto udalosti predsa nemôžu zbaviť zodpovednosti žalovanej za nesprávny úradný postup. Podľa § 3 ods. 1 písm. d) zákona č. 514/2003 Z. z. štát zodpovedá za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci, nesprávnym úradným postupom. Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. ide o objektívnu zodpovednosť štátu a nemožno sa jej zbaviť. Podľa dovolateľky, nie žalobkyňa ale žalovaná mala povinnosť sa presvedčiť v informačnom systéme APV KVÓTY2, či colná kvóta je voľná alebo kritická v čase, keď pripúšťa tovar do režimu voľný obeh s nulovou sadzbou cla (3. apríla 2018 a 4. apríla 2018). Zodpovednosť za funkčnosť informačného systému nemala žalobkyňa ale žalovaná. Odvolací súd sa nevyjadril k otázke využitia opravného prostriedku proti rozhodnutiu colného úradu, ktorým dovymeral colný úrad žalobkyni colný dlh vo výške 98 910,24 eura. Žalovaná sa dopustila nesprávneho úradného postupu, keď prepustila tovar do režimu voľný obeh bez cla v rámci colnej kvóty a dostatočne nepreverila, že colná kvóta bola v dňoch 3. apríla 2018 a 4. apríla 2018 už vyčerpaná resp. kritická, lebo už v tom čase sa využilo 90 % celkového objemu danej colnej kvóty. Odvolací súd napadnuté rozhodnutie nezdôvodnil tak, ako vyžaduje ustanovenie § 220 ods. 2 CSP. Napadnuté rozhodnutie je preto podľa dovolateľky nepreskúmateľné a prekvapivé.

3.2. Podľa názoru dovolateľky je tiež dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP (odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu). Ako podklad svojej argumentácie uviedla odkaz na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. júna 2022 sp. zn. IV. ÚS 157/2022-36, podľa ktorého žalobkyňa nemá povinnosť uvádzať konkrétne rozhodnutie dovolacieho súdu, ktorým sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V bode 42. nálezu ústavný súd uviedol, že sa nestotožňuje s postojom najvyššieho súdu podľa ktorého povinnou obsahovou náležitosťou dovolania odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci, je uvedenie konkrétneho rozhodnutia (judikatury) dovolacieho súdu. Označenie konkrétneho rozhodnutia najvyššieho súdu nie je v zmysle § 428 CSP

obligatórnou náležitosťou dovolania. Dovolateľ prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP obligatórne odôvodní tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom veci a dotknutý dovolací dôvod vymedzí tak, že uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a súčasne uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Argumentácia dovolateľa konkrétnou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu je nad rámec zákonných požiadaviek a dovolací súd ňou nie je viazaný. Dovolateľka je toho názoru, že všeobecné súdy nesprávne právne posúdili jej nárok na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z., pretože ignorovali § 3 ods. 1 písm. d), § 3 ods. 2 v spojení s § 9 ods. 1 tohto zákona a zároveň nesprávne právne posúdili povinnosti colného úradu, resp. nesprávny úradný postup tým, že ignorovali príslušné články vykonávacieho nariadenia a colného kódexu. Konkrétne colný úrad porušil povinnosť urobiť úkon, t. j. 3. a 4. apríla 2018 riadne preveriť, že predmetná colná kvóta bola vyčerpaná, a prepustil tovar bez toho, aby bol colný dlh zaplatený alebo zabezpečený, čím sťažovateľke vznikla skutočná škoda. Colný úrad sa tak dopustil nesprávneho úradného postupu, pretože konal v rozpore s čl. 49 ods. 1, čl. 50 ods. 1 a čl. 53 ods. 1 vykonávacieho nariadenia a tiež v rozpore s čl. 74 ods. 1 a 2 colného kódexu. Kontrolovať platnosť colnej kvóty nemá sťažovateľ, ale colný úrad, čo vyplýva z čl. 50 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. Pochybenie colného úradu vidí sťažovateľka v tom, že prepustil tovar do režimu voľného obehu s nulovou sadzbou cla, pričom colná kvóta musela byť už 3. apríla 2018 kritická a colný úrad mal v zmysle čl. 74 ods. 1 a 2 colného kódexu podmieniť prepustenie tovaru do voľného obehu poskytnutím záruky.

3.3. Dovolateľka navrhla, aby dovolací súd podľa § 449 a § 450 CSP zrušil napadnuté rozhodnutie a vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a žalobkyni priznal náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalovaná sa k dovolaniu žalobkyne nevyjadrila.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie je procesne prípustné, nie však dôvodné.

6. Najvyšší súd v danej veci už raz rozhodoval keď Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4Cdo/185/202-222 z 31. januára 2024 dovolanie odmietol a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

7. Žalobkyňa napadla uznesenie Najvyššieho súdu z 31. januára 2024 sp. zn. 4Cdo/185/2022 ústavnou sťažnosťou, o ktorej rozhodol Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) nálezom z 22. augusta 2024 sp. zn. III. ÚS 308/2024 tak, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2024 sp. zn. 4Cdo/185/2022 bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Predmetným nálezom bolo uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2024 sp. zn. 4Cdo/185/2022 zrušené a vec bola vrátená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie. Ústavný súd Slovenskej republiky vytkol najvyššiemu súdu, že z textu dovolania bolo možné vyabstrahovať, kde sťažovateľka svojou argumentáciou vo vzťahu k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci smerovala. V podstatnom sa týkala posúdenia vzniku zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. v súvislosti s tvrdeným nesprávnym úradným postupom colného úradu predtým, než prepustil tovar do režimu voľného obehu bez dovozného cla v rámci príslušnej colnej kvóty, keď v rozpore s príslušnými právnymi predpismi (colný kódex a vykonávacie nariadenie EÚ č. 2015/2447 z 24. novembra 2015) dostatočne nepreveril, že táto colná kvóta bola 3. a 4. apríla 2018 kritická, resp. vyčerpaná. V posudzovanej veci bolo možné vymedziť právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP tak, či ide o nesprávny úradný postup, ak colný úrad najprv mylne prepustí tovar bez cla a potom ho dodatočne vyrubí, keď spätne zistí, že príslušná colná kvóta bola v čase dovozu vyčerpaná. Ústavný súd sa nestotožnil s názorom najvyššieho súdu, podľa ktorého povinnou obsahovou náležitosťou dovolania odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci má byť uvedenie konkrétneho rozhodnutia (judikatúry) dovolacieho súdu tak, ako to

najvyšší súd uviedol v bodoch 19. a 20. napadnutého uznesenia. Poukázal, že ustanovenie § 421 ods. 1 CSP nemožno interpretovať a uplatňovať tak, že zakotvuje povinné obsahové náležitosti dovolania. Obligatórne náležitosti dovolania upravuje § 428 CSP, ktorý okrem iného ukladá dovolateľovi povinnosť uviesť v dovolaní dovolacie dôvody, teda „z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne“. Následne ustanovenie § 432 CSP vyžaduje vo vzťahu k dovolaniu podľa § 421 CSP (odôvodnenému nesprávnym právnym posúdením veci), aby dovolateľ uviedol právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Označenie konkrétneho rozhodnutia (judikatury) najvyššieho súdu nie je v zmysle ustanovenia § 428 CSP obligatórnou náležitosťou dovolania. Z uvedeného vyplýva, že dovolanie prípustné podľa § 421 CSP dovolateľ obligatórne odôvodní tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP), a dotknutý dovolací dôvod vymedzí tak, že uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a súčasne uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Argumentácia dovolateľa konkrétnou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu je nad rámec zákonných požiadaviek a dovolací súd ňou nie je viazaný (rovnako III. ÚS 76/2021). Preto sa nestotožnil s názorom najvyššieho súdu, že právna otázka nebola vymedzená v súlade s § 432 CSP. Je vecou najvyššieho súdu, aby sám určil, pod ktorý dôvod prípustnosti môže danú právnu otázku podradiť, a skúmal prípustnosť dovolania týkajúcu sa nastolenej právnej otázky v celej šírke § 421 ods. 1 CSP, teda podľa písm. a), b) a c).

7.1. K namietanej arbitrárnosti rozhodnutia najvyššieho súdu vo vzťahu k odmietnutiu dovolania podaného podľa § 420 písm. f) CSP z dôvodu neprípustnosti Ústavný súd vadu vyplývajúcu z tohto zákonného ustanovenia nezistil. Uviedol, že v prejednávanej veci najvyšší súd po všeobecných východiskách a charakteristike dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dostatočne jasným a zrozumiteľným spôsobom zaujal stanovisko k podstate dovolacej argumentácie a pri absencii dôvodov zakladajúcich prípustnosť dovolania rozhodol o jeho neprípustnosti podľa § 447 písm. c) CSP. Najvyšší súd sa v bodoch 14. a 15. svojho uznesenia dostatočne zaoberal kritikou nedostatočnosti odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu, jeho zmätočnosti a prekvapivosti, poukazujúc na vzájomnú nadväznosť rozsudku okresného súdu a rozhodnutia krajského súdu, z ktorých vyplýva riadne zistenie a vyhodnotenie skutkových okolností, z ktorých bolo na základe aplikácie relevantných ustanovení právnych predpisov vyvodené právne posúdenie veci. Najvyšší súd v tomto smere zvýraznil, že krajský súd sa vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami a za procesnú vadu nemožno považovať to, že sťažovateľka sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožnila. Uviedol, že najvyšší súd v dôvodoch napadnutého uznesenia neidentifikoval naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, keďže nezistil nesprávny postup krajského súdu, s čím sa ústavný súd aj vzhľadom na sťažnostnú argumentáciu sťažovateľky, ktorá je len prejavom jej nespokojnosti s napadnutým rozhodnutím, stotožňuje. Na základe uvedeného ústavný súd uzatvoril, že najvyšší súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s dovolacími námietkami sťažovateľky, ktorými odôvodňovala existenciu vady zmätočnosti, preto záver o odmietnutí dovolania v tejto časti nepovažuje ústavný súd za ústavne neakceptovateľný či arbitrárny.

8. Vzhľadom na predmetný nálež ústavného súdu najvyšší súd opätovne prejednal dovolanie žalobkyne rešpektujúci právny názor vyslovený v predmetnom náleze.

9. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Dovolateľka vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala nedostatočné odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, jeho zmätočnosť, prekvapivosť a rozpor so skutkovým a právnym stavom veci.

11. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 420 CSP je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa

konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma primárne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a) až f) CSP irelevantné, či k dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo.

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

14. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP), a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľné či nedostatočne odôvodnené. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené, aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

15. Uvedený záver bol dostatočne odôvodnený v bodoch 11. a 12. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, v ktorých odvolací súd uviedol, že žalobkyňa nepreukázala, aby zo strany colného úradu došlo k porušeniu či zanedbaniu právnych povinností, už vôbec nie aby príčina tvrdeného majetkového úbytku, ergo zaplateného cla a doplatku dane z pridanej hodnoty na základe právoplatného rozhodnutia, mala pôvod práve v nedostatkoch v úradnom postupe tohto orgánu. Z pohľadu odvolacieho súdu žalobkyňa nie len že nepreukázala, ale ani len zmysluplne nevysvetlila ako colný úrad svojím postupom,

procedurálne nadväzujúcim na už uskutočnený dovoz, mohol vplývať na rozhodnutie žalobkyne realizovať/nerealizovať zamýšľaný obchod. V logickom kontraste so žalobkyňou prezentovanou súvislosťou, že pokiaľ by colný úrad neprepustil tovar do režimu voľného obchodu s nulovou sadzbou cla, tovar z Ukrajiny by nedoviezol, je už len fakt, že v čase podania colných vyhlásení dňa 3.4.2018 a 4.4.2018 mala žalobkyňa tovar nesporne už zakúpený a aj dovezený v železničnej stanici v Čiernej nad Tisou. Z toho vyplývalo, že dovoz tovaru ako taký colným vyhláseniam a nadväzujúcemu postupu colného úradu časovo, a preto nevyhnutne i kauzálne predchádzal. Odvolací súd zároveň poukázal na to, že rovnako ako colný úrad, mal prístup k informáciám o stave pridelených a voľných colných kvót tiež žalobkyňa prostredníctvom internetovej stránky Finančnej správy SR a zdôraznil tiež skutočnosť, že už zo samotnej podstaty fungovania colných kvót (prideluje ich Komisia (EÚ), na základe žiadostí v colných vyhláseniach s časovým odstupom, vyplýva, že pridelenie voľných kvót vždy podlieha väčšiemu či menšiemu riziku. Práve na jeho elimináciu slúži informácia o kritickom stave colnej kvóty, ktorá bola žalobkyňi rovnako dostupná. Odvolací súd zastal názor, že už pri bežnej starostlivosti, ktorá sa u podnikateľa v obchodnom styku (v medzinárodnom zvlášť) prirodzene očakáva, dovozca uchádzajúci sa o voľnú colnú kvótu sa presvedčí o jej stave ešte pred samotným dovozom. Odvolací súd predpokladá, že tak urobila aj žalobkyňa prostredníctvom už zmieneného informačného nástroja. Ak sa tak skutočne stalo, žalobkyňa sa mohla sama presvedčiť o len orientačnom charaktere informácie, s ktorou v danom prípade pracoval aj colný úrad. Odvolací súd napokon dodal, že žalobkyňa príčinu tvrdenej škody ani nevzhladla v nedostatkoch v informačnom systéme colných kvót (v aplikačnom vybavení APV KVOTY2, využívanom colným úradom) a že v tejto spojitosti nepoprel tvrdenie žalovanej, že údaj o tom, že k vyčerpaniu colnej kvóty došlo už dňa 28. marca 2018, bol v ním používanom informačnom systéme zavedený až dňa 4.4.2018 o 15 hod. 26 min. V tejto konštelácii ale logicky vyvstáva otázka, ako za danej situácie mal podľa predstavy žalobkyne postupovať colný úrad, aby učinil zadosť jeho predstave o riadnom preverení platnosti colnej kvóty. Podľa nazerania odvolacieho súdu povinnosť zaplatiť clo a doplatiť DPH v sume žalovanej náhrady škody, vyplynula zo skutočnosti, že čase prijatia colných vyhlásení so žiadosťou o využívanie colnej kvóty (čl. 77 ods. 1 písm. a) Nariadenie Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 952/2013), bola kvóta vyčerpaná, pričom následný procesný postup colného úradu už na existenciu takto vzniknutej colnej dlhu, rovnako ako na správanie sa žalobkyne pri samotnom dovoze (ako je bližšie rozvedené už vyššie), nemal vplyv.

16. Podľa názoru súdu prvej inštancie v prejednávanej veci vyvodzovanej zodpovednosti štátu za nesprávny úradný postup chýba základný zodpovednostný prvok spočívajúci v protiprávnosti, pretože nedošlo k porušeniu žiadnej povinnosti, na plnenie ktorej by štát bol zaviazaný. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobkyňa nevyužila všetky zákonné možnosti predtým, ako sa obrátila so žalobou na súd. Colný úrad Michalovce, pobočka colného úradu Čierna nad Tisou vydal dňa 26. júna 2018 rozhodnutie, č. 362748/2018, ktorým dodatočne vymeral sumu dovozného cla, ktorá vznikla podľa článku 77 ods. 1 písm. a) Nariadenia Európskeho Parlamentu a Rady EÚ č. 952/2013 z 9.10.2013, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Únie a vyrubil daň z pridanej hodnoty v súlade s § 12 a § 21 ods. 1 písm. a) a ods. 2 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov, právnickej osobe Sladovňa, a. s. Michalovce, Močarianska 14, Michalovce z tovaru sklad nepražný ostatný, ktorý bol prepustený do voľného obehu 40 00 na základe elektronických colných vyhlásení, v sume 82 425,20 eura, DPH v sume 16 485,04 eura, spolu v celkovej sume 98 910,24 eura. Z vykonaného dokazovania nevyplýva, že by žalobkyňa využila, vyčerpala prostriedok na dosiahnutie nápravy nesprávneho úradného postupu v tom, že proti predmetnému rozhodnutiu colného úradu nepodala odvolanie aj napriek poučeniu o možnosti podať proti nemu odvolanie a následne možnosti jeho preskúmania súdom po nadobudnutí právoplatnosti. V danom prípade podľa názoru súdu nemožno konštatovať, že došlo k nesprávnemu úradnému postupu, keď príslušné orgány postupovali v súlade so zákonom, oznámili žalobkyňi začatie konania vo veci dodatočného vymierania colného dlhu a vyzvali ju na písomne vyjadrenie a následne pristúpili k vydaniu rozhodnutia. Podľa názoru súdu neobstalo ani tvrdenie žalobkyne, keď uviedla že proti rozhodnutiu o dovymieraní colného dlhu zo dňa 26. júna 2018 sa neodvolala, lebo žalobkyňa by mala v odvolacom konaní nulovú šancu na úspech a rovnako by nemohla byť úspešná ani v správnom súdnictve pri podaní žaloby o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia.

17. Dovolací súd je názoru, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že

odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu sa vysporiadalo s podstatnými odvolacími námietkami a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Myšlienkový postup odvolacieho súdu je dostatočne vysvetlený s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z uvedeného je teda zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobkyňa sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožnila a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľka so závermi vyjadrenými v odôvodnení napadnutého rozhodnutia nesúhlasila a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

18. V tomto kontexte hodno zdôrazniť, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladá skutočnosť, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočíva na nesprávnych právnych záveroch, nakoľko nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (porov. R 24/2017). Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/70/2014). Skutočnosť, že dovolatelia majú odlišný právny názor než odvolací súd, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje nimi tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

19. Podľa názoru dovolateľky je tiež dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

19.1. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

19.2. Žalobkyňa v dovolaní uviedla, že prípustnosť jej dovolania vyplýva z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

19.3. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

19.4. V danom prípade (tak ako uviedol Ústavný súd SR v bode 27. nálezu) z textu dovolania bolo možné vyabstrahovať, kde žalobkyňa svojou argumentáciou vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu smerovala. V podstatnom sa týkala posúdenia vzniku zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. v súvislosti s tvrdeným nesprávnym úradným postupom colného úradu predtým, než prepustil tovar do režimu voľného obehu bez dovozného cla v rámci príslušnej colnej kvóty, keď v rozpore s príslušnými právnymi predpismi (colný kódex a vykonávacie nariadenie EÚ č. 2015/2447 z 24. novembra 2015) dostatočne nepreveril, že táto colná kvóta bola 3. a 4. apríla 2018 kritická, resp. vyčerpaná. V posudzovanej veci teda bolo možné vymedziť právnu otázku v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP tak: „či ide o nesprávny úradný postup, ak colný úrad najprv mylne prepustí tovar bez cla a potom ho dodatočne vyrubí, keď spätne zistí, že príslušná colná kvóta bola v čase dovozu vyčerpaná“.

19.5. Dovolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej

záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Najvyšší súd nemôže byť viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1 CSP oprela prípustnosť dovolania dovolateľka, nakoľko situácia dovolateľky sa v priebehu dovolacieho konania môže meniť. Z uvedeného dôvodu dovolací súd z hľadiska prípustnosti dovolania posudzuje (iba) materiálny substrát samotného dovolacieho konania spočívajúci vo vymedzení právnej otázky a predstretí vlastnej argumentácie dovolateľky v zmysle § 432 ods. 2 CSP, súčasne zohľadňujúc vlastnú rozhodovaciu prax (iura novit curia, 4Cdo/11/2021, 8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020) ak je daná.

19.6. Po konštatovaní prípustnosti dovolania dovolací súd pristúpil k meritórnemu dovolaciemu prieskumu a posúdeniu dôvodnosti dovolania z hľadiska uplatnenej dovolacej argumentácie v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, t. j. z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzenej právnej otázke: „či ide o nesprávny úradný postup, ak colný úrad najprv mylne prepustí tovar bez cla a potom ho dodatočne vyrubí, keď spätne zistí, že príslušná colná kvóta bola v čase dovozu vyčerpaná“.

19.7. Žalobkyňa je toho názoru, že všeobecné súdy nesprávne právne posúdili jej nárok na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z., pretože ignorovali § 3 ods. 1 písm. d), § 3 ods. 2 v spojení s § 9 ods. 1 tohto zákona a zároveň nesprávne právne posúdili povinnosti colného úradu, resp. nesprávny úradný postup tým, že ignorovali príslušné články vykonávacieho nariadenia a colného kódexu. Konkrétne colný úrad porušil povinnosť urobiť úkon, t. j. 3. a 4. apríla 2018 riadne preveriť, že predmetná colná kvóta bola vyčerpaná, a prepustil tovar bez toho, aby bol colný dlh zaplatený alebo zabezpečený, čím sťažovateľke vznikla skutočná škoda. Colný úrad sa tak dopustil nesprávneho úradného postupu, pretože konal v rozpore s čl. 49 ods. 1, čl. 50 ods. 1 a čl. 53 ods. 1 vykonávacieho nariadenia a tiež v rozpore s čl. 74 ods. 1 a 2 colného kódexu. Kontrolovať platnosť colnej kvóty nemá sťažovateľ, ale colný úrad, čo vyplýva z čl. 50 ods. 1 vykonávacieho nariadenia. Pochybenie colného úradu vidí sťažovateľka v tom, že prepustil tovar do režimu voľného obehu s nulovou sadzbou cla, pričom colná kvóta musela byť už 3. apríla 2018 kritická a colný úrad mal v zmysle čl. 74 ods. 1 a 2 colného kódexu podmieniť prepustenie tovaru do voľného obehu poskytnutím záruky.

19.8. K právnej otázke: „či ide o nesprávny úradný postup, ak colný úrad najprv mylne prepustí tovar bez cla a potom ho dodatočne vyrubí, keď spätne zistí, že príslušná colná kvóta bola v čase dovozu vyčerpaná“ dovolací súd uvádza, že bol splnený predpoklad prípustnosti dovolania vyplývajúci z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP a na tomto základe dovolací súd podrobil rozsudok odvolacieho súdu meritórnemu dovolaciemu prieskumu a pristúpil k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania z hľadiska uplatnenej dovolacej argumentácie, t. j. z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzenej právnej otázke.

19.9. Podľa § 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. tento zákon upravuje zodpovednosť za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci.

19.10. Podľa § 2 písm. a) zák. č. 514/2003 Z. z., na účely tohto zákona výkon verejnej moci je rozhodovanie a úradný postup orgánov verejnej moci o právach a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb; orgánom verejnej moci je štátny orgán /§ 2 písm. b), bod 1, zák. č. 514/2003 Z. z./.

19.11. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, pri výkone verejnej moci

a) nezákonným rozhodnutím,

b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,

c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo

d) nesprávnym úradným postupom.

19.12. Podľa § 9 ods. 1 po bodkočiarku, zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb;

20. Podstata základného práva na náhradu škody podľa čl. 46 ods. 3 Ústavy SR (ďalej len „ústava“) spočíva v oprávnení každého domáhať sa náhrady škody spôsobenej v dôsledku nezákonného

rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne konať tak, aby bola označenému právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na náhradu škody vykonávajú (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy).

20.1. V zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci nesprávnym úradným postupom orgánmi verejnej moci je objektívna zodpovednosť (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemožno zbaviť; založená je na súčasnom (kumulatívnom) splnení troch podmienok: 1. nesprávny úradný postup štátneho orgánu; 2. vznik škody; 3. príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody. Ich existencia musí byť v súdnom konaní bezpečne preukázaná a nepostačuje len púhy pravdepodobnostný záver o splnení niektorej z nich.

20.2. Príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vznikom škody musí byť nielen tvrdená(domnelá), ale musí byť bezpečne preukázaná, pričom povinnosť tvrdenia, bremeno tvrdenia, dôkazná povinnosť a dôkazné bremeno, týkajúce sa príčinnej súvislosti v civilnom procese, zaťažuje v zásade tú stratu, ktorej tvrdenie má byť preukázané, teda poškodeného. Vzťah medzi príčinou a jej následkom musí byť pritom bezpečne preukázaný a bezprostredný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti je treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala a je rozhodujúca iba vecná súvislosť príčiny a následku. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Preukazovanie príčinnej súvislosti má pre úspech v spore mimoriadny význam, osobitne v prípadoch osobitnej zodpovednosti za škodu, pri ktorých zákon neraz uvádza jeden alebo viac liberačných dôvodov. Existencia príčinnej súvislosti je nevyhnutná bez zreteľa na to, či povinnosť náhrady škody sa zakladá na princípe zavinenia alebo na základe tzv. objektívnej zodpovednosti. Postup súdu pri zisťovaní existencie príčinnej súvislosti sa vysvetľuje tak, že súd sa po zistení škody zameria nato, či medzi skutočnosťami, ktoré prichádzajú do úvahy ako príčiny vzniku škody a škode predchádzajú je protiprávny úkon, príp. určitým spôsobom kvalifikovaná škodová udalosť, alebo také skutočnosti, s ktorými sa podľa zákona spája zodpovednosť. Pri kladnom závere súd zisťuje, a to vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu, či táto okolnosť skutočne vznik škody spôsobila, či by tento škodlivý následok nebol nastal aj bez tejto skutočnosti (príčiny). Je potrebné zdôrazniť, že úsudok o zistenej príčinnej súvislosti musí byť v súlade s poznatkami vyplývajúcimi zo spoločenských a prírodných vied, ako i s pravidlami logického myslenia.

20.3. Podmienkou pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom je existencia nesprávneho úradného postupu. Zákon bližšie nevysvetľuje, čo treba rozumieť pod nesprávnym úradným postupom. Bezpochyby ale nesprávnym úradným postupom môže byť akýkoľvek postup štátneho orgánu pri výkone jeho právomoci, pokiaľ pri ňom alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel ustanovených právnymi normami. Nesprávnym úradným postupom je teda postup, ktorým štátny orgán porušil určitú konkrétnu povinnosť vyplývajúcu mu z právnej normy a postupoval nie tak, ako mu to prikazoval alebo umožňoval ten-ktorý všeobecne záväzný právny predpis, ale v rozpore s pravidlom vyplývajúcim z tohto právneho predpisu.

20.4. Zákon definuje nesprávny úradný postup ako porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb (§ 9 ods.1 zák. č. 514/2003 Z. z.). Táto definícia však neposkytuje úplný obraz o tom, čo pojem nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci zahŕňa. V tejto súvislosti doplňujúci výklad tohto pojmu podáva ustálená judikatúra súdov, v zmysle ktorej „nesprávny úradný postup“, je vykladaný tak, že podľa konkrétnych okolností toho - ktorého prípadu môže ísť o akúkoľvek činnosť spojenú s výkonom právomocí určitého štátneho orgánu, ak pri tomto výkone alebo v súvislosti s ním dôjde k porušeniu pravidiel stanovených právnymi predpismi pre konanie štátneho orgánu alebo k porušeniu poriadku, ktorý vyplýva z povahy, funkcie alebo cieľov tejto činnosti. Pretože úradný postup nie je spravidla možné v právnom predpise upraviť do najmenších podrobností, treba správnosť úradného postupu posudzovať i z hľadiska účelu, k dosiahnutiu ktorého postup štátneho orgánu smeruje. Definovanie pojmu „nesprávny úradný postup“ vyplýva aj z rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, a to z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/60/2003, rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/24/2004. Charakter týchto protiprávnych konaní je pomerne široký a

závisí od konkrétnych okolností toho - ktorého prípadu. Posúdenie otázky, či určité konanie orgánu verejnej moci je v danom prípade nesprávnym úradným postupom, je na úvahe konkrétneho súdu, ktorý o nároku poškodeného na náhradu škody bude rozhodovať.

21. Dovolací súd uvádza, že sa stotožňuje s právnym posúdením veci súdmi nižších inštancií, ktoré uzavreli, že v konaní nevyšlo najavo kauzálne spojenie medzi vznikom colného dlhu a (takto tvrdeným) úradným postupom žalovaného. Žalobkyňa nepreukázala, aby zo strany colného úradu došlo k porušeniu či zanedbaníu právnych povinností, už vôbec nie aby príčina tvrdeného majetkového úbytku, ergo zaplateného cla a doplatku dane z pridanej hodnoty na základe právoplatného rozhodnutia, mala pôvod práve v nedostatkoch v úradnom postupe tohto orgánu. Rovnako ako colný úrad, mala prístup k informáciám o stave pridelených a voľných colných kvót tiež žalobkyňa prostredníctvom internetovej stránky Finančnej správy SR. Už zo samotnej podstaty fungovania colných kvót (prideluje ich Komisia (EÚ), na základe žiadostí v colných vyhláseniach s časovým odstupom, vyplýva, že pridelenie voľných kvót vždy podlieha väčšiemu či menšiemu riziku. Práve na jeho elimináciu slúži informácia o kritickom stave colnej kvóty, ktorá bola žalobkyni rovnako dostupná. Žalobkyňa sa mohla sama presvedčiť o len orientačnom charaktere informácie, s ktorou v danom prípade pracoval aj colný úrad. Žalobkyňa príčinu tvrdenej škody ani nevzhliadla v nedostatkoch v informačnom systéme colných kvót (v aplikačnom vybavení APV KVOTY2, využívanom colným úradom) a v tejto spojitosti nepoprela tvrdenie žalovaného, že údaj o tom, že k vyčerpaniu colnej kvóty došlo už dňa 28.3.2018, bol v ním používanom informačnom systéme zavedený až dňa 4.4.2018 o 15 hod. 26 min. V tejto konštelácii vyvstáva otázka, ako za danej situácie mal podľa predstavy žalobkyne postupovať colný úrad, aby učinil zadosť jej predstave o riadnom preverení platnosti colnej kvóty. Podľa názoru dovolacieho súdu povinnosť zaplatiť clo a doplatiť DPH v sume žalovanej náhrady škody, vyplynula zo skutočnosti, že v čase prijatia colných vyhlásení so žiadosťou o využívanie colnej kvóty (čl. 77 ods. 1 písm. a) Nariadenie Európskeho parlamentu a rady (EÚ) č. 952/2013), bola kvóta vyčerpaná, pričom následný procesný postup colného úradu už na existenciu takto vzniknutej colnej dlhu, rovnako ako na správanie sa žalobkyne pri samotnom dovoze nemal vplyv.

22. Dovolací súd uzatvára, že rozhodujúci moment dostupnosti informácie colného orgánu nie je moment vyčerpania kvóty na úrovni EÚ. Colný úrad vychádzal z oficiálneho zdroja údajov a ak údaj o vyčerpaní nebol zavedený v systéme, nebol oznámený a nebol inak zistiteľný, potom colný úrad nemohol konať inak, nejde o nesprávny úradný postup podľa § 3 ods. 1 písm. d) zákona č. 514/2003 Z. z., pretože absentuje porušenie zákonnej povinnosti a absentuje protiprávne konanie. Postup colného úradu, ktorý prepustil tovar do režimu voľného obehu bez vyrubenia cla na základe údajov centrálného systému správy tarifných kvót, v ktorom v čase prijatia Colného vyhlásenia nebola evidovaná informácia o vyčerpaní colnej kvóty, nemožno považovať za nesprávny úradný postup podľa § 3 ods. 1 písm. d.) zákona č. 514/2003 Z. z., aj keď sa následne preukáže, že kvóta bola objektívne vyčerpaná už predtým a clo bolo dodatočne vyrubené. Dovolací súd je názoru, že rozhodujúcou skutočnosťou je stav poznateľnosti pre colný úrad, nie objektívny stav mimo jeho dispozičnej sféry. Colný úrad je viazaný údajmi poskytovanými v rámci systému správy kvót podľa Colného kódexu Únie a nemá právnú ani technickú možnosť určovať stav kvóty autonómne. V čase rozhodovania systém nevykazoval vyčerpanie kvóty, colný orgán nemal inú oficiálnu informáciu, neexistovala povinnosť zisťovať stav iným spôsobom. Následné dodatočné vyrubenie cla je zákonom predpokladaný mechanizmus korekcie colného dlhu, nie dôkaz predchádzajúceho nesprávneho úradného postupu.

23. Vzhľadom na vyššie uvedené a skutočnosť, že v danom prípade nedošlo z hľadiska nastolenej právnej otázky k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci odvolacím súdom, považoval dovolací súd dovolateľkou uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP za nedôvodný. Dovolací súd na tomto základe dospel k záveru, že podané dovolanie nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

24. Aj keď bola žalovaná v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP), v záujme rozumného usporiadania procesných nárokov strán v súlade so zásadou procesnej ekonomie (článok 4 ods. 2 v spojení s článkom 17 Základných princípov CSP) jej dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že jej žiadne trovy nevznikli, ani jej

nevyplývajú z obsahu spisu (R 72/2018).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.